

Servicedocument urennormen van de Wet BIG en WEB

Dit document is opgesteld door: Het Ministerie van OCW, het Ministerie van VWS en de MBO Raad in samenwerking met de Inspectie van het Onderwijs en JOB.

Maart 2015

Versie: 1.0

1. Inleiding

Dit servicedocument geeft aandacht aan de urennormen uit de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) en de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). De opleiding verpleegkunde dient te voldoen aan de vereisten uit de Wet BIG en de WEB. De definities van urennormen die in beide documenten zijn genoemd komen niet overeen met elkaar. Dit servicedocument is bedoeld als handvat voor het vormgeven van de opleiding verpleegkundige. Het servicedocument geeft de zienswijze op de urennormen Wet BIG weer en geeft voorbeelden waarmee de opleiding ingevuld zou kunnen worden. Het is aan de onderwijsinstellingen om de opleiding verpleegkundige op een goede manier vorm te geven, de voorbeelden die in dit servicedocument genoemd worden zijn dan ook indicatief en niet limitatief.

2. Wet BIG (algemeen)

- In de Europese regelgeving (richtlijn 2005/36/EG) is aangegeven waaraan een verpleegkundige opleiding minimaal dient te voldoen. Deze normen zijn geïmplementeerd in het Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011, waarin is bepaald dat de opleiding moet bestaan uit ten minste 1535 uren theoretisch onderwijs en ten minste 2300 uren praktisch onderwijs.
- Deze normen zijn *Europese* minimum eisen, waar op nationaal niveau ten minste aan voldaan moet worden. Het is mogelijk om meer uren onderwijs te geven, het is echter niet toegestaan om af te wijken van de urennormen door minder uren onderwijs te geven. Tenzij de leerling verpleegkundige een verkort opleidingstraject volgt doordat hij of zij vrijstellingen heeft gekregen, zie meer informatie onder ‘ ‘individuele vrijstellingen’.
- In punt 5.2.1. van *Bijlage V* van richtlijn 2005/36/EG en artikel 3 van het Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011 staan de vaardigheden, kennis en competenties omschreven, waaraan een verpleegkundige dient te voldoen. Het theoretisch en het praktisch onderwijs zijn er op gericht om deze kennis, vaardigheden en competenties op te doen en te verbreden.

3. Wet BIG - theoretisch onderwijs

- Theoretisch onderwijs omvat het opdoen van kennis, vaardigheden en competenties (welke omschreven zijn in punt 5.2.1. van Bijlage V van richtlijn 2005/36/EG en artikel 3 van het Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011).
- Theoretisch onderwijs kan bijvoorbeeld klassikaal les zijn, het maken van een (thuis)verwerkingsopdracht, e-learning, het digitaal volgen van les, individuele begeleiding of gastlessen. Deze lijst is niet limitatief.
- Dit onderwijs wordt gegeven door een docent verpleegkunde en ander geschoold onderwijspersoneel. Docenten hoeven niet realtime aanwezig te zijn. Hierbij wordt niet aangegeven dat het onderwijs binnen een (onderwijs)instelling gegeven dient te worden. Tevens kan een gastdocent of gastspreker onderwijs geven, zolang dit plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van een docent en hierover binnen het onderwijsteam afspraken zijn gemaakt. Men kan hierbij denken aan een gastspreker van een zorginstelling of een patiënten belangenorganisatie.

4. Wet BIG - praktisch onderwijs

- Praktisch onderwijs omvat het in praktijk brengen van de theoretische kennis en het opdoen van ervaring. Hierbij dient de leerling-verpleegkundige kennis, vaardigheden en competenties op te doen en te verbreden, welke omschreven zijn in richtlijn 2005/36/EG en artikel 3 van het Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011.
- Men kan hierbij onder andere denken aan beroepspraktijkvorming (stages), skillslab, trainingen gericht op communicatie, teamleiderschap of de organisatie van de algemene verpleegkundige zorgverlening. Tijdens de communicatietrainingen kan de leerling-verpleegkundige bijvoorbeeld ervaring op doen in de competentie om de zorgbehoevende en hun naasten te adviseren, instrueren en ondersteunen.
- Praktisch onderwijs is onder verantwoordelijkheid van een docent, verpleegkundige of ander geschoold onderwijspersoneel of de stage-/ werkplek begeleider (op basis van de praktijkleerovereenkomst). Het staat de onderwijsinstelling vrij om te bepalen waar het praktisch onderwijs wordt gegeven. Men kan hierbij denken aan het leerbedrijf, een zorginstelling, een onderwijsinstelling of in de gemeenschap (zoals buurtzorg).

5. Urennormen WEB

In de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) wordt het onderscheid gemaakt in begeleide onderwijstijd (bot), beroepspraktijkvorming (bpv) en studiebelastingsuren. In het geval van de derde leerweg gelden er geen urennormen vanuit de WEB.

Volgens de WEB heeft een voltijds beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg (bol) en de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) een studielast van ten minste 1600 studiebelastingsuren per jaar. De opleiding tot verpleegkundige op niveau 4 wordt meestal als vierjarige opleiding vormgegeven¹.

Volgens de WEB betekent dit dat de totale opleiding in de bol minimaal 1350 uur bpv, minimaal 2350 uur bot en nog minimaal 300 uur bpv of bot die naar eigen inzicht van de onderwijsinstelling ingevuld kunnen worden, bevat.

In de bbl dient er 850 uur onderwijs per jaar te worden gegeven, waarvan 200 uur begeleide onderwijstijd, 610 uur beroepspraktijkvorming en nog 40 uur bot of bpv die naar eigen inzicht van de onderwijsinstelling ingevuld kunnen worden. Dit is bij een vierjarige opleiding 3400 uur in totaal, waarvan 800 uur begeleide onderwijstijd, 2440 uur beroepspraktijkvorming en 160 uur die naar eigen inzicht ingevuld mogen worden.

Zoals in de brief aan de Tweede Kamer² over de wet doelmatige leerwegen staat aangegeven, mag er, indien voldaan wordt aan een aantal voorwaarden, afgeweken worden van deze urennormen.

De MBO Raad heeft eerder in de nota onderwijstijd handvatten en aanwijzingen gegeven hoe er met de urennormen uit de WEB omgegaan kan worden³.

¹ Op basis van artikel 7.2.4.a. van de WEB heeft de minister bepaald dat de opleiding tot verpleegkundige op vier jaar mag duren. Een onderwijsinstelling mag nog steeds besluiten dat de opleiding drie jaar duurt.

² Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (kamerstuk 33187 – 15). (Bron: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33187-15>)

6. Aandachtspunten urennormen Wet BIG en WEB

Er zijn een aantal aandachtspunten met betrekking tot de urennormen van Wet BIG in relatie tot de WEB:

- In het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB wordt gevraagd dat studenten generiek examenonderdelen, namelijk Nederlands, Engels, rekenen en loopbaan en burgerschap, vervullen. Het onderwijs dat studenten krijgen dat niet gericht is op het verkrijgen van competenties, kennis of vaardigheden voor het vak verpleegkundige, kan niet mee worden geteld voor de urennormen van de Wet BIG.
- De urennormen uit zowel de Wet BIG als de WEB zijn minimale urennormen. Het staat onderwijsinstellingen vrij om studenten meer onderwijs te geven.
- Het staat de onderwijsinstellingen vrij, om naar eigen inzicht en ervaring, het onderwijs vorm te geven op een kwalitatief goede manier. Het is hierbij belangrijk om aan te merken dat het bij de WEB mogelijk is om af te wijken van de urennormen voor bot en bpv. Het is voor de Wet BIG niet mogelijk om af te wijken van de minimale urennormen.
- Voor een opleiding die is vormgegeven op basis van de derde leerweg, geldt geen urennorm van de WEB. De urennorm van de Wet BIG geldt onverkort wel.

7. Toezicht op de urennormen

Het is vanuit zowel de Wet BIG als de WEB van belang dat onderwijsinstellingen garant kunnen staan voor de kwaliteit van de opleiding die zij bieden. Onderwijsinstellingen moeten kunnen verantwoorden op welke wijze zij voldoen aan de wettelijke vereisten uit deze wetten. Voor de urennormen uit de Wet BIG geldt dat daar op dezelfde wijze toezicht op wordt gehouden als op de urennormen van de WEB. Dit betekent dat bij een onderzoek naar de opleiding mbo-Verpleegkundige alleen naar de urennormen uit de Wet BIG en WEB wordt gekeken als sprake is van twee of meer van de volgende punten:

- de opbrengsten van de betreffende opleiding zijn onvoldoende;
- de tevredenheid van studenten, medewerkers of bedrijven over de opleiding is laag en ligt duidelijk onder het gemiddelde van alle instellingen;
- de leertijd (aspect 1.4 uit het waarderingskader in het Toezichtkader bve 2012) blijkt onvoldoende te zijn. Bij het genoemde aspect gaat het om voldoende benutting van onderwijstijd, doelmatige roosters en een evenwichtige werkdruk.

Bij een aanvraag voor een diploma erkenning van een opleiding worden zowel de urennormen uit de WEB evenals de urennormen uit de Wet BIG meegenomen. Bij een aanvraag voor de derde leerweg zijn alleen de urennormen uit de Wet BIG van toepassing. De onderwijsinstelling moet zich kunnen verantwoorden over de aan te bieden uren theoretisch en praktisch onderwijs zoals gevraagd door de Wet BIG.

8. Individuele vrijstellingen

Het nominale programma voor de opleiding verpleegkunde dient te voldoen aan de normen zoals gesteld in de WEB (artikel 7.2.4.a) en Wet BIG. Bij individuele studenten mag, op basis van vooraf

³ http://www.mбораad.nl/media/uploads/thema/onderwijstijd/Onderwijstijd_ onder_FoV_versie_29-1-2014.pdf

gegeven vrijstellingen door de examencommissie, worden afgeweken van het nominale programma. Daarbij dient de examencommissie te onderbouwen voor hoeveel uren theoretisch onderwijs en praktisch onderwijs uit de Wet BIG vrijstelling wordt verleend.